

Budgetforudsætninger

Budget 2025-2028

20. august 2024

Indhold

GENERELT	3
RAMMERNE I DEN ØKONOMISKE POLITIK 2023 - 2026	3
AFTALER FRA TIDLIGERE ÅRS BUDGETFORLIG	3
BUDGETARBEJDET HIDTIL	4
BUDGETFORSLAG 2025	6
PRIORITERINGSRUM	7
SERVICERAMME	7
ANLÆGSRAMME	8
INDTÆGTSSIDEN	9
Udligning og generelle tilskud	11
Sanktion på service og anlæg.....	12
Folketal.....	12
Indkomstskatter.....	13
Ramme til skattenedsættelser og skatteforhøjelser	13
Grundskyld	13
Selskabsskatter	14
Bidrag til regionerne.....	14
UDGIFTSSIDEN	15
Serviceudgifter	16
Uden for servicerammen	16
Indkomstoverførsler	17
Renter og afdrag	17
Øvrige finansforskydninger	17

Generelt

Rammerne i den økonomiske politik 2023 - 2026

Overordnede mål

Den strukturelle balance skal sikre en økonomisk sund og velkonsolideret kommune

Overskud på ordinær drift skal have en størrelse, der kan finansiere det **valgte serviceniveau**, investeringer i **anlæg** og plads til **udviklingsinitiativer**

Anlægsramme på et niveau omkring 80 mio. kr. skal sikre vedligeholdelse af kommunens kapitalapparat som veje og bygninger m.v. samt investeringer i struktur, kapacitetstilpasning og strategiske **udviklingsinitiativer med fokus på positiv indvirkning på driften.**

Langfristet gæld pr. indbygger (excl. ældreboliglån og indefrosne feriemidler) ligger altid **under 8.000 kr. pr. indbygger**

Den gennemsnitlige **kassebeholdning** skal være på **minimum 200 mio. kr.**

Andre hensigtserklæringer

At **der kontinuerligt arbejdes med tilpasning og omprioritering** mellem serviceområderne gennem **demografimodeller på de store serviceområder** som flytter budgetmidler til variable udgifter mellem politikområder.

Analyser, overvejelser og beslutninger omkring struktur- og kapacitetstilpasning på relevante områder som sikrer tilpasning af de faste udgifter.

At behovet for **midler til ny drift og/eller omprioritering** besluttet i forbindelse med udmelding om de økonomiske rammer for den årlige budgetlægning.

At Økonomiudvalget senest **ved rammeudmeldingen, aktivt tager stilling til hvilke konkrete redskaber** som yderligere skal anvendes til sikring af **balance og nødvendigt prioriteringsrum**

At fagudvalg kan fordele reduktionerne fleksibelt mellem budgetår og politikområder inden for de rammer Økonomiudvalget fastsætter

At budgettet til **indkomstoverførsler** tager udgangspunkt i de statslige skøn for kommunens udgifter reguleret for ændringer i folketallet

At budgettet til **aktivitetsbestemt medfinansiering** tager udgangspunkt i de statslige skøn for kommunens udgifter reguleret for ændringer i folketallet

Vi er **loyale** over for **forhandlingsresultatet mellem regering og KL**

Beskatningsniveauet fastholdes lavere end gennemsnittet af kommunerne i Region Syddanmark

Ved budgetlægning inddrages medarbejdere via **MED systemet** og ved HMU repræsentanter som observatører på budgetseminarer.

Aftaler fra tidligere års budgetforlig

September 2023

Den 7. september 2023 indgik alle partier i Kommunalbestyrelsen et budgetforlig for 2024 for Tønder Kommune med overskriften "Tønder Kommune – en Bæredygtig Fremtid".

Kommunalbestyrelsen er enig om, at igangsætte et overordnet analysetema, som omhandler **"Struktur med fokus på Kvalitet, Økonomi og Bæredygtighed / Sammenhængskraft i hele Tønder Kommune"**

Der skal udarbejdes en model for, hvordan nødvendige strukturtilpasninger kan gennemføres uden at det går ud over sammenhængskraften i hele kommunen med fokus på øget kvalitet og optimeret drift.

Det er vigtigt, at kommunen fortsat kan opretholde levedygtige lokalmiljøer, attraktive arbejdspladser og skabe udvikling.

Temaet forventes at være et længerevarende analyseemne, som vil strække sig over flere år.

I 2024 forventes opstart og procesplan for arbejdet at blive godkendt og der igangsættes et arbejde med at indsamle data om Tønder Kommune.

I efteråret 2024 forventes det, at Kommunalbestyrelsen kan træffe beslutning om et eller flere konkrete analyseemner, som der skal arbejdes videre med i 1. halvår 2025.

Analysearbejdet vil køre i et selvstændigt spor sideløbende med budgetprocessen for 2025.

Til udmøntning af tiltag i forlængelse af analysen blev der i anlægsbudgettet oprindelig afsat en strukturpulje på 43,0 mio. Kr. i 2027.

I budgetforslaget 2025-2028 er puljen ændret til 25,7 mio. kr. i 2027 og 31,7 mio. kr. i 2028.

Budgetarbejdet hidtil

Målet med budgetproceduren er optimalt set at få skabt et budget, der er i overensstemmelse med rammerne i den økonomiske politik, og hvor der kan skabes et råderum, som kan anvendes til at understøtte den ønskede udvikling i kommunen.

Med udgangspunkt i behovet for at skabe balance og prioriteringsrum er der arbejdet med:

Drift

I løbet af foråret har Direktionen i samarbejde med fagchefer arbejdet med

- Forslag til et prioriteringskatalog, svarende til 12,7 mio. kr.
- Ved udvidelser er der foreslået finansiering inden for udvalgets eget område.

Resultatet af det foreløbige budgetarbejde blev præsenteret på minibudgetseminaret.

På minibudgetseminaret blev der endvidere givet en orientering om

- Økonomiaftalens indhold og de foreløbige økonomiske konsekvenser for Tønder Kommune i 2025
- Status på igangværende projekter (Zeppelin projektet; Udviklingsplan Toftlund; Museum Sønderjylland Helhedsplan; Museum Wegner; Masterplan Tønderhallerne)
- Status på nye initiativer, jf. budgetforlig 2024 (Mental Sundhed; Unge uden uddannelse eller beskæftigelse; Strategi for det gode arbejdsliv) samt status på ændring af beskæftigelsesindsats og status på boligudviklingsstrategien.
- Særlige budgetudfordringer; Det specialiserede socialområde, Specialundervisning og arbejdsskadeområdet

Anlæg

Forslag til basisanlæg til placering i årene 2025-2028 er drøftet og prioriteret i fagudvalgene i august måned inden for den afsatte ramme. Derudover har fagudvalgene drøftet og kvalificeret udgiftsfordelingen af de øvrige anlægsprojekter, som er opført i investeringsoversigten.

Den samlede ramme til anlæg udgør i budgetperioden 2025-2028 429,8 mio. kr., svarende til gns. på 107,5 mio. kr. årligt, som dels består af basisanlæg på 35,9 mio. kr., som dækker over en række vedligeholdelsesopgaver omkring IT struktur, energioptimering af bygninger, legepladser, haller, svømmehaller m.v., og dels en række

rammepuljer, som sikrer finansiering af projekter til eksempelvis cykelstier, trafikikkerhed, gaderenovering, planlægning, landsbyfornyelse, miljø og natur m.v., samt anlægsprojekter placeret under struktur- og kapacitetsudvikling samt strategisk udvikling. Jordforsyning dækker over køb og salg af jord og salg af byggegrunde samt erhvervsgrunde.

Investeringsoversigt 2025-2028	2025	2026	2027	2028	Total
Mio. kr.					2025-2028
Basisanlæg	35,896	35,896	35,896	35,896	143,586
Struktur og kapacitetsudvikling	37,230	21,681	25,313	21,681	105,903
Strategisk udvikling	37,249	61,219	43,923	43,923	186,314
<i>Heraf Strukturpulje/ikke disponerede midler</i>			25,722	31,722	
Jordforsyning	-1,500	-1,500	-1,500	-1,500	-6,000
Anlæg i alt	108,875	117,296	103,632	100,000	429,803
Korr. anlægsramme, jf. ØK's udmelding	108,875	117,296	103,632	100,000	429,803

Budgetforslag 2025

Efter minibudgetseminaret har Tønder Kommune modtaget de konkrete konsekvenser af Økonomiaftalen i 2025, som fremgår af oversigten nedenfor.

Mio. kr.	Budget			
	2025	2026	2027	2028
A. Driftsvirksomhed				
Indtægter				
Skatter	-1.958,9	-1.986,9	-2.038,9	-2.081,2
Generelle tilskud m.v.	-1.157,9	-1.233,9	-1.224,3	-1.344,7
Indtægter i alt	-3.116,9	-3.220,8	-3.263,2	-3.425,9
Driftsudgifter				
Serviceammen	2.121,8	2.109,5	2.097,4	2.082,8
Uden for serviceammen	154,5	154,4	154,4	154,4
Indkomstoverførsler	748,7	762,0	761,7	760,9
DRIFTSVIRKSOMHED - I ALT	3.025,0	3.025,9	3.013,4	2.998,2
Renter m.v.	-7,5	-5,8	-4,2	-2,5
RESULTAT AF ORDINÆR DRIFT	-99,4	-99,8	-51,3	-122,2
Anlægsudgifter				
ANLÆGSUDGIFTER - I ALT	108,9	117,3	103,6	100,0
		3,8	6,8	10,1
RESULTAT AF SKATTEFINANSIERET OMRÅDE	9,5	21,3	59,2	-12,1
B. Det brugerfinansierede område				
Affaldshåndtering	0,0	0,0	0,0	0,0
		0,0	0,0	0,0
RESULTAT AF BRUGERFINANSIERET OMRÅDE	0,0	0,0	0,0	0,0
Optagne lån (langfristet gæld)	-5,0	-5,0	-5,0	-5,0
Afdrag på lån (langfristet gæld)	29,0	29,9	29,9	29,9
Afdrag på lån (langfristet gæld) - Ældreboliger	8,5	8,5	8,5	8,5
Øvrige finansforskydninger	-18,7	-18,7	-18,7	-18,7
I alt	13,9	14,7	14,7	14,7
ÆNDRING AF LIKVIDE AKTIVER	23,3	36,0	73,9	2,6
LIKVIDE AKTIVER: Forventet ultimo 2024 = 381 mio. kr.				
Forventet gns. kassebeholdning	357,7	321,7	247,8	245,2

Den forventede ultimo kassebeholdning 2024 er ændret til 381 mio. kr. i forhold til 279,1 mio. kr. som forudsat i rammeudmeldingen.

Prioriteringsrum

Med økonomaftalen for 2025 har regeringen og KL styrket samarbejdet ved at etablere et flerårigt samarbejdsprogram og politisk partnerskab, der har til formål at understøtte kommunernes arbejde med at udvikle velfærd inden for de økonomiske rammer og tilvejebringe de forudsatte administrationsbesparelser. Regeringen og KL er enige om at videreføre arbejdet med det flerårige samarbejdsprogram og politiske partnerskab med henblik på at understøtte kommunernes lokale indsatser og prioriteringer samt finde løsningsforslag på de udfordringer, der opleves i kommunerne.

Drift

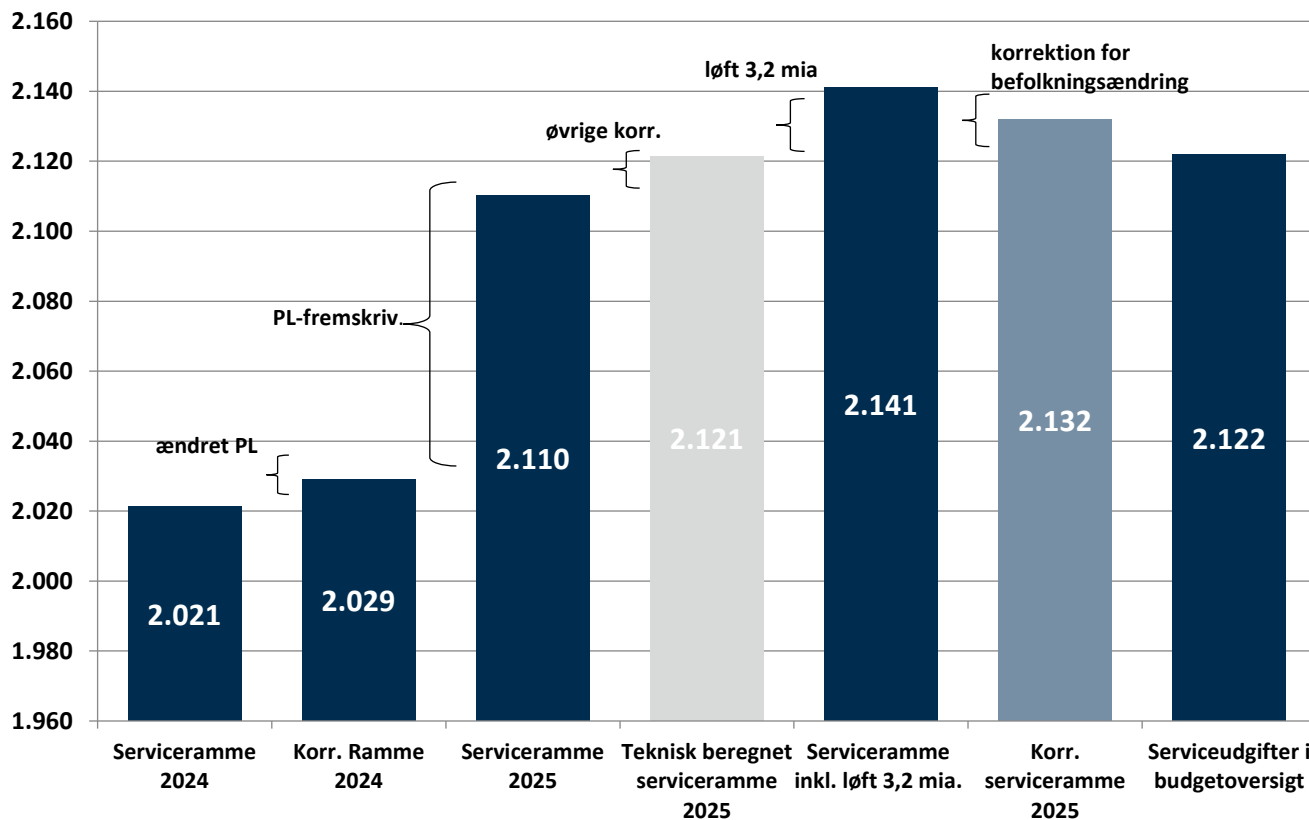
I økonomaftalen blev kommunernes serviceramme løftet med netto 3,2 mia. kr. til at styrke den lokale velfærd i kommunerne. Heraf indeholder servicerammen 546 mio. kr. til kvalitetsløft af ældreplejen.

Tønder Kommunes samlede andel er beregnet til at udgøre 19,4 mio. kr., heraf er 3,3 mio. kr. reserveret til kvalitetsløft af ældreplejen.

Kommunens andel er indregnet i budgetforslaget og endnu **ikke** fuldt disponeret.

Forudsætningen for at puljen er til rådighed er, at de indarbejdede reduktioner på 12,7 mio. kr. gennemføres.

Service ramme

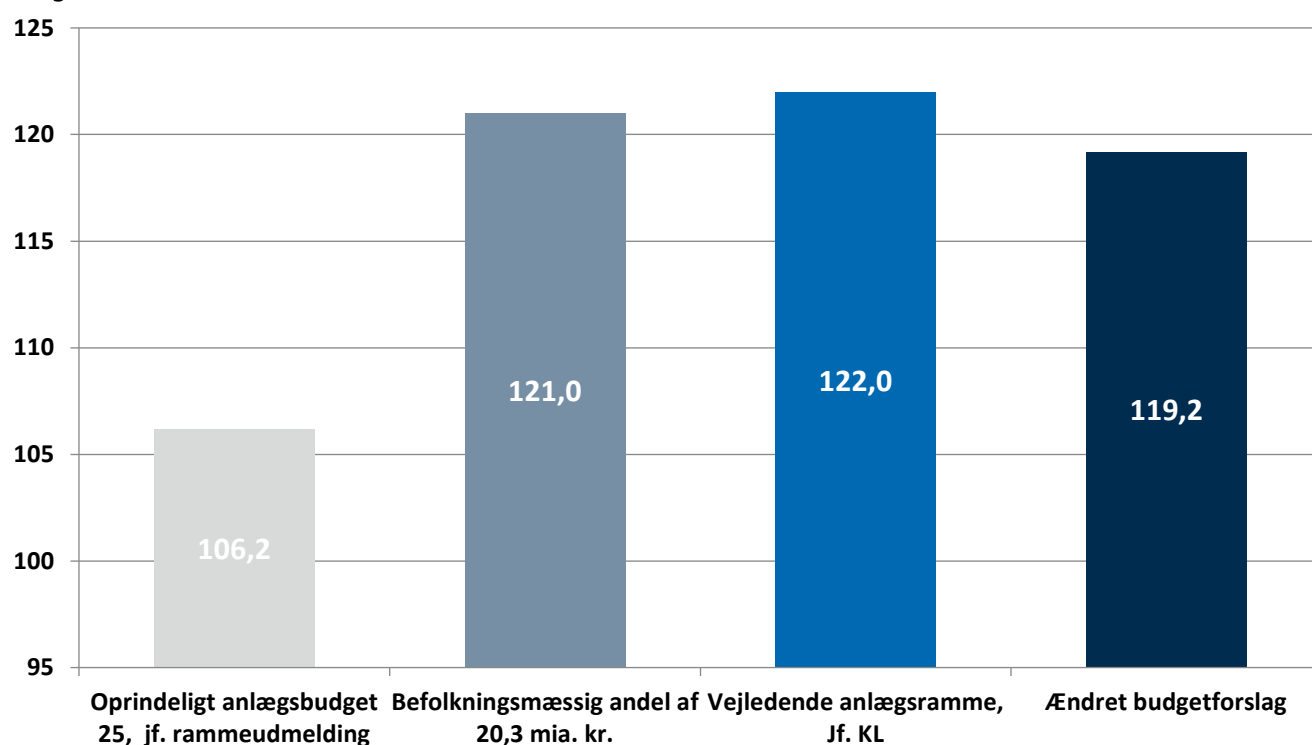
En beregning ud fra KL's model angiver Tønder Kommunes vejledende serviceramme i 2025 til 2.141 mio. kr. inkl. løft af servicerammen. Tønder Kommunes andel er beregnet til at udgøre ca. 20 mio. kr.

I overensstemmelse med den økonomiske politik for 2023-2026 er denne ramme korrigeret for ændringen i folketallet som udviser et fald på 0,41 % fra 2024-2025.

Dette betyder, at den befolkningskorrigerede serviceramme er beregnet til 2.132 mio. kr. Servicerammen i budgetoversigten viser et budget på 2.122 mio. kr. og dermed "luft" i rammen på ca. 10 mio. kr., som dog ikke er finansieret.

Anlægsramme

I budgetforslaget for 2025-2028 er der indregnet en samlet anlægsramme på 429,8 mio. kr. Heraf var der oprindeligt afsat 106,2 mio. kr. i 2025.

I den økonomiske politik for 2023-2026 er fastsat, at det årlige anlægsniveau på omkring 80 mio. kr. årligt.

I regeringsaftalen er fastsat et anlægsniveau på 20,3 mia. kr. i 2025.

Den befolkningsmæssige andel af niveauet på 20,3 mia. kr. vil svare til en bruttoanlægsramme på ca. 121 mio. kr. for Tønder Kommune, som stemmer overens med KL's vejledende anlægsramme for Tønder Kommune.

Budgetforslagets anlægsudgifter ser således ud i mio. kr.:

Bruttoanlægsramme =	119,155	anlægsudgifter
Nettoanlægsramme =	108,875	netto

Jordforsyning er indregnet med et udgiftsniveau på 3,5 mio. kr. og indtægtsniveau på 5,0 mio. kr.

Budgetforslaget viser, at niveauet i den vejledende anlægsramme stort set er fuldt udnyttet. Der er luft på knap 3 mio. kr.

Indtægtssiden

Regeringen og KL indgik en aftale om den kommunale økonomi den 31. maj 2024 og den 28. juni udsendte Indenrigs- og Sundhedsministeriet endelig udmelding af tilskud og udligning for 2025.

Aftalens overordnede fokus er et ønske om bedre muligheder for investeringer i kvalitet og bedre velfærd på de store velfærdsområder, herunder folkeskole-, ældre- og dagtilbudsområdet.

Indtægterne i **budgettet for 2025 er baseret på statsgaranti for skatter og generelle tilskud**. Skønnet for overslagsårene 2026-2028 baseres på KL's skatte- og tilskudsmodel. KL forventer at udsende en opdatering af modellens nuværende forudsætninger primo september baseret på regeringens økonomiske redegørelse fra august.

På baggrund af oplysningerne om dansk økonomi i Økonomisk Redegørelse fra maj 2024 samt øvrige skøn vedr. overslagsårene har KL skønnet over væksten i udskrivningsgrundlaget i 2022-2028. Skønnene fremgår i nedenstående tabel, sammenholdt med tidligere skøn fra september 2023.

Udvikling i Udskrivningsgrundlag fra 2022 - 2028

	2022/2023	2023/2024	2024/2025	2025/2026	2026/2027	2027/2028
KL's skøn juni 2024 (budgetlægning 2025)	5,8	6,1	1,6	3,5	3,5	3,2
KL's skøn september 2023 (anvendt ved 2. behandling af budget 2024)	4,9	4,5	4,9	5,1	5	
Ændring i procent	0,9	1,6	-3,3	-1,6	-1,5	

Kilde: Budgetvejledning 2025 G 1.3 Tabel 3.0.1: Udvikling i udskrivningsgrundlaget fra 2022-2028 (faktisk grundlag)

Væksten i 2025 er nedjusteret med 3,3 pct. point. Bevægelsen skal fortrinsvis ses i sammenhæng med en forhøjelse af skøn for beskæftigelsesfradraget, jævnfør en vedtaget forhøjelse af det almindelige beskæftigelsesfradrag og for enlige forsørgere, som en del af aftale om skattereform fra december 2023. Herudover er skøn for lønudviklingen dæmpet ift. det tidligere forudsatte.

For overslagsårene er KL's nye skøn for 2026 og 2027 hhv. -1,6 og -1,4 pct. point lavere end tidligere forudsat. Det skal særligt ses i sammenhæng med dæmpede skøn for lønudviklingen i overslagsårene sammenlignet med tidligere skøn. Prognosen for overslagsårene tager afsæt i skønnet for seneste år i prognosen for Økonomisk Redegørelse, skøn fra De Økonomiske Råd samt befolkningsprognose fra Danmarks Statistik. Skønnene dækker bl.a. over udviklingen i demografi og beskæftigelse. Det skal understreges, at der altid er usikkerhed om den skønnede vækst i overslagsårene.

Det nye skøn på skatteindtægterne og udligningseffekten heraf, betyder netto for Tønder Kommune en nedjustering af indtægtsgrundlaget i 2025-2028 med ca. 47 mio. kr. i forhold til skønnet i rammeudmeldingen i marts måned.

En anden væsentlig justering er ændrede skøn for refusioner fra den centrale refusionsordning, som kommunerne under ét bidrager til. Bidraget er på landsplan opjusteret med 1,8 mia. kr.

For Tønder Kommune giver det en årlig nedjustering af bloktilskuddet på ca. 11 mio. kr.

Statsgarantien for 2025 beregnes med udgangspunkt i maj afregningen af indkomståret for 2022, som opgøres i maj 2024. Maj afregningen korrigeres for vedtagne lovændringer med skønnet effekt på udviklingen i kommunernes skattegrundlag mellem 2022 og 2025.

Garantiprocenten opgøres som væksten fra det samlede korrigerede grundlag for 2022 til det skønnede beskæftningsgrundlag for hele landet i 2025 i ØR maj. Hver enkelt kommunes korrigerede grundlag for 2022 opskrives med den samme garantiprocent for hele landet til 2025.

Ved budgetlægningen kan kommunen vælge mellem:

- At basere budgettet på kommunens eget skøn over udskrivningsgrundlaget og folketal
- At basere budgettet på det statsgaranterede udskrivningsgrundlag, folketal samt hertil knyttede tilskuds og udligningsbeløb.

Kommunen skal foretage dette valg senest i forbindelse med budgetvedtagelsen. Hvis statsgaranti vælges sker der ingen efterfølgende regulering. Vælges selvbudgettering sker der en regulering 3 år efter. Efterregulering for 2025 sker således i 2028.

Generelt er de særlige tilskud nu faste. De reguleres kun i forhold til ændrede pris- og lønskøn og befolkningsandel. Tilskuddet til særligt vanskeligt stillede kommuner (§16) skal der som hidtil søges om hvert år. I budgetforslaget er der i 2025 indregnet 16,5 mio. kr. i forventet tilskud, svarende til det modtagne beløb i 2024. I overslagsårene 2026-2028 er der pt. **ikke** indregnet et årligt tilskud. Ministeriet giver svar på vores ansøgning ultimo august.

Udligningen påvirkes hvert år af opgørelsen af skattegrundlag, aldersbestemte- og socioøkonomiske faktorer. Bloktilskuddets størrelse påvirkes fra år til år af økonomiaftale og konjunkturer mens fordelingen sker efter andel af befolkningen.

Udligning og generelle tilskud

GENERELLE TILSKUD, statsgaranteret	2025	2026	2027	2028
7.80 Udligning og generelle tilskud				
Kommunal udligning				
Udligning af beskatningsgrundlag	-183.480	-209.838	-216.265	-222.901
Tillæg for kommuner med lavt beskatningsgrundlag	-5.388	-11.385	-11.923	-12.618
Finansieringsandel af tillæg vedr. beskatningsgrundlag	-5.652	-6.077	-6.000	-6.075
Korr. vedr. overudligning	1.596	1.864	1.880	1.918
Udligning af udgiftsbehov	-272.712	-285.169	-298.794	-311.325
Tillæg for kommuner med højt udgiftsniveau	-5.868	-6.133	-6.426	-6.695
Finansieringsandel af tillæg vedr. udgiftsbehov	1.512	1.562	1.619	1.673
Særlig kompensation	7.368	7.368	7.368	7.368
Statstilskud				
Statstilskud	-484.944	-528.816	-494.662	-594.931
Statstilskud betinget vedr. service	-18.300	-18.170	-18.043	-17.919
Statstilskud betinget vedr. anlæg	-6.096	-6.057	-6.014	-5.973
Udligning af selskabsskat	-29.568	-29.574	-30.397	-27.259
Udligning af dækningsafgift f. off. ejendomme	-456	-455	-451	-447
I ALT	-1.001.988	-1.090.880	-1.078.108	-1.195.184
7.81 Udligning og tilskud vedrørende udlændinge				
Udligning vedrørende udlændinge	3.000	2.952	2.888	2.823
I ALT	3.000	2.952	2.888	2.823

- = Indtægt

Ud over udligning og generelle tilskud modtager kommunen en række særlige tilskud som fremgår af tabellen her.

	2025	2026	2027	2028
7.86 Særlige tilskud				
Tilskud til bedre dagtilbud	-3.360	-3.481	-3.592	-3.707
Statstilskud vedr. generelt løft af ældreplejen	-7.020	-7.269	-7.502	-7.742
Tilskud til styrket kvalitet i ældreplejen	-9.396	-9.740	-10.052	-10.374
Tilskud til en værdig ældrepleje	-9.852	-10.207	-10.533	-10.870
Pulje til bekæmpelse af ensomhed	-936	-970	-1.001	-1.033
Kompensation vedr. nettotab sfa. ændring i dækningsafgiften	-4.692	-4.866	-5.016	-5.172
Tilskud til udsatte yder- og ø-kommuner	-53.760	-55.695	-57.478	-59.317
Tilskud til grænsenære kommuner	-10.272	-10.642	-10.982	-11.334
Tilskud til vanskeligt stillede kommuner	0	0	0	0
Tilskud til kommuner med vanskelige øk. vilkår	-14.676	-14.676	-14.676	-14.676
Finansieringstilskud	-33.132	-33.132	-33.132	-33.132
I ALT	-147.096	-150.678	-153.964	-157.357

- = Indtægt

Sanktion på service og anlæg

Kommunernes budgetterede serviceudgifter er underlagt sanktioner, hvis de samlede budgetter ikke overholder det aftalte niveau.

3 mia. kr. af bloktilskuddet er af, at kommunerne overholder det aftalte niveau ved budgetvedtagelsen, jf. budgetloven. For Tønder Kommune er 18,3 mio. kr. betinget af afholdelsen.

Budgetsanktionen er som udgangspunkt kollektiv og omfatter alle kommuner under ét, men Indenrigs- og Sundhedsministeren har mulighed for at fastsætte en individuel sanktion for den enkelte kommune.

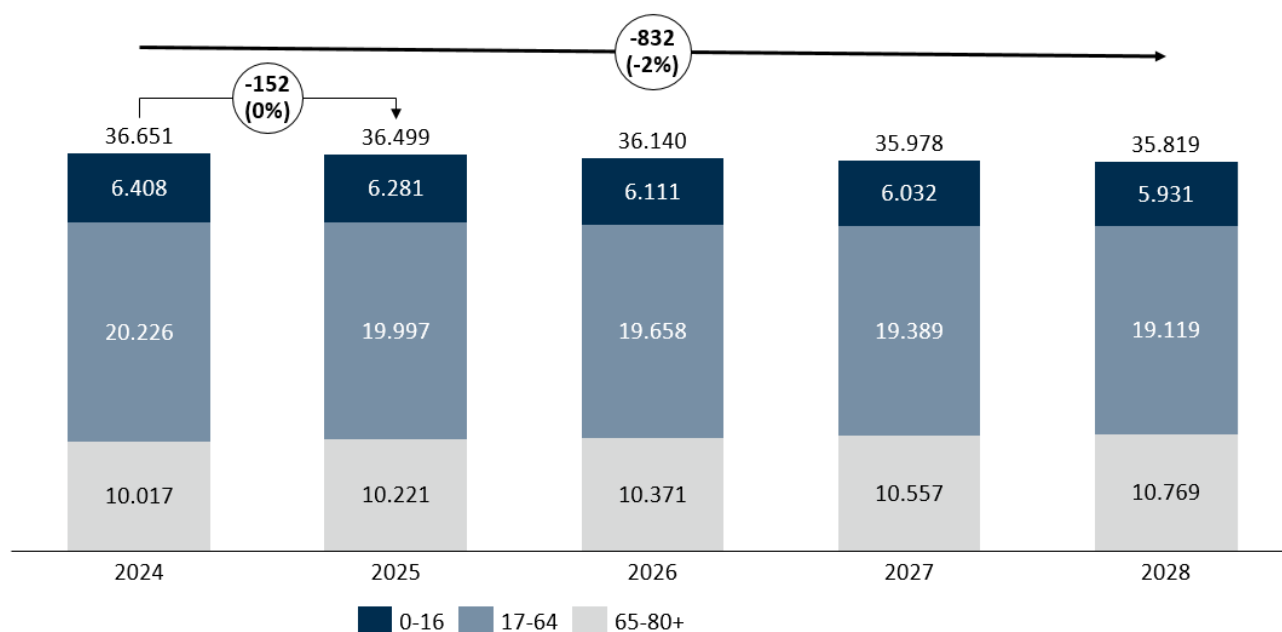
En eventuel regnskabssanktion i 2025 udmåles i forhold til de samlede kommunale budgetter for service.

Desuden er der en risiko for sanktion på anlægsinvesteringerne, såfremt kommunerne under ét ikke overholder den aftalte samlede ramme for anlægsinvesteringer.

1. mia. kr. af bloktilskuddet er betinget af, at kommunerne overholder det aftalte niveau for bruttoanlæg. For Tønder Kommune er 6,1 mio. kr. betinget af overholdelsen.

Folketal

Statsgarantien baserer deres skøn på Danmarks Statistiks befolkningsprognose, som forventer et faldende folketal for Tønder Kommune.

Indkomstskatter

Beregningen af provenuet af indkomstskatterne er baseret på en udskrivningsprocent på 25,3 % i 2025 og det statsgaranterede udskrivningsgrundlag i 2025. I overslagsårene er anvendt KL's skøn for udskrivningsgrundlaget. Skønnene er baseret på oplysninger om dansk økonomi i Økonomisk Redegørelse fra maj 2024 samt De Økonomiske Råds forårsrapport m.v. Endelig indgår oplysninger fra Danmarks Statistik.

	2025	2026	2027	2028
CPR folketal pr. 1/1	36.499	36.141	35.975	35.815
Udskrivningsprocent	25,3	25,3	25,3	25,3
Udskrivningsprocent eget skøn	25,3	25,3	25,3	25,3
Statsgaranteret udskrivningsgrundlag	7.280.107			
KL's skøn over udskrivningsgrundlag	7.173.483			

Ramme til skattenedsættelser og skatteforhøjelser

I økonomaftalen fremgår det, at hvis der for 2025 sker en skatteforhøjelse for kommunerne under ét, udløses en modgående regulering af bloktilskuddet svarende til overskridelsen. Modregningen sker som en delvis individuel og delvis kollektiv sanktion.

Forudsætningen i budgetforslaget er **uændret skatteniveau** i 2025.

Grundskyld

Provenuet for grundskyld er beregnet med en grundskyldspromille på 10,80 for øvrige ejendomme og 6,44 for landbrug m.v.

De afgiftspligtige grundværdier er udmeldt med statsgarantien.

Neutraliseringsordninger i sammenhæng med ny ejendomsvurderingslov

Det følger af udligningsloven, som ændret med lov nr. 679 3. juni 2023, at der indføres to neutraliseringsordninger for perioden 2021-2023 og 2024-2028.

Som følge heraf vil der for perioden 2021-2023 ske en fuld neutralisering af tab og gevinster for kommunerne i 2021-2023 ved indførelse af et nyt ejendomsvurderingssystem.

Opgørelsen vil ske efter reglerne i udligningsloven efter udsendelse af endelige grundværdier fra det nye ejendomsvurderingssystem og forventes først endelig opgjort i 2026.

Loft for grundskyldspromille

Neutraliseringsordningen for 2024-2028 tager udgangspunkt i, at stigningsbegrænsningen for grundværdierne ophæves med den nye ejendomsskattelov. I loven er samtidig fastsat et nyt loft for de enkelte kommuners grundskyldspromiller for 2024-2028. For Tønder Kommune er loftet fastsat til 10,80 promille

Med lov nr. 679 af 3. juni 2023 er dertil gennemført ændringer i udligningen af kommunernes beskatningsgrundlag med henblik på at undgå udligningsmæssige konsekvenser af ophævelsen af stigningsbegrænsningen for grundværdierne for perioden 2024- 2028.

På den baggrund anvendes i tilskudsudmeldingen for 2025-2028 såkaldte beregningstekniske grundværdier i opgørelsen af kommunernes beskatningsgrundlag og ikke som tidligere afgiftspligtige grundværdier.

Denne neutralisering er således indarbejdet i tilskudsudmeldingen for 2025.

	Budget		Overslagsår	
	2025	2026	2027	2028
Grundskyld				
Grundskyldspromille	10,80	10,8	10,8	10,8
Grundskyldspromille, Produktionsjord (landbrug m.v.)	6,44	6,44	6,44	6,44
Provenu for øvrige ejendomme	-72.212	-70.467	-71.293	-72.332
Provenu for produktionsjord (landbrug m.v.)	-23.695	-22.372	-22.361	-22.862
Provenu for dækningsafgift af grundværdi	-699	-699	-699	-699

Selskabsskatter

Selskabsskat vedrørende 2022 afregnes i 2025. Ifølge opgørelse fra Indenrigs- og Sundhedsministeriet udgør afregningen 19,583 mio. kr.

I overslagsårene er KL's forventninger anvendt.

Årets priser i mio. kr.	Budget		Overslagsår	
	2025	2026	2027	2028
Selskabsskatter	-19,5	-31,4	-32,7	-29,6
-= Indtægt				

Bidrag til regionerne

Der udbetales grundbidrag på udviklingsområdet. Dette bidrag betales med 126 kr. pr. indbygger.

For Tønder Kommunes vedkommende svarer det til en udgift på 4,6 mio. kr. i 2025 og 4,775 mio. kr. i gennemsnit for budgetperioden.

Det samlede overblik over indtægterne fremgår af tabellen her:

Årets priser i mio. kr.	Budget		Overslagsår	
	2025	2026	2027	2028
<u>A. Driftsvirksomhed</u>				
Indtægter				
Skatter	-1.958,9	-1.986,9	-2.038,9	-2.081,2
Indkomstskatter	-1.841,1	-1.861,9	-1.911,9	-1.955,7
Selskabsskatter	-19,5	-31,4	-32,7	-29,6
Dødsboskat & Forskerskat	-1,8	0,0	0,0	0,0
Grundskyld & dækningsafgift	-96,6	-93,5	-94,4	-95,9
Generelle tilskud m.v.	-1.157,9	-1.233,9	-1.224,3	-1.344,7
Udligning og generelle tilskud	-1.002,0	-1.090,9	-1.145,1	-1.195,2
Udligning udlændinge	3,0	3,0	2,9	2,8
Bidrag til regioner, udvikling	4,6	4,7	4,8	5,0
Særlige tilskud	-163,6	-150,7	-154,0	-157,4
Tilskud til generelt løft af ældreplejen	-7,0	-7,3	-7,5	-7,7
Tilskud til styrket kvalitet i ældreplejen	-9,4	-9,7	-10,1	-10,4

Tilskud til en værdig ældrepleje	-9,9	-10,2	-10,5	-10,9
Pulje til bekæmpelse af ensomhed	-0,9	-1,0	-1,0	-1,0
Tilskud til bedre dagtilbud	-3,4	-3,5	-3,6	-3,7
Kompens. vedr. nettotab - ændring i dækningsafgiften	-4,7	-4,9	-5,0	-5,2
Tilskud til udsatte yder- og ø-kommuner	-53,8	-55,7	-57,5	-59,3
Tilskud til grænsenære kommuner	-10,3	-10,6	-11,0	-11,3
Tilskud til vanskeligt stillede kommuner §16	-16,5	0,0	0,0	0,0
Tilskud til kommuner med vanskelige øk.vilkår §17	-14,7	-14,7	-14,7	-14,7
Særligt finansieringstilskud	-33,1	-33,1	-33,1	-33,1
Konsekvens af statsgaranti/selvbudgettering (foreløbig)			67,0	
Indtægter i alt	-3.116,9	-3.220,8	-3.263,2	-3.425,9

Opsummeret er de væsentligste forudsætninger på indtægtssiden:

- Udmeldt statsgaranti for skatter, tilskud og udligning samt uændret skatteprocent anvendes som grundlag for indtægterne i 2025.
- I overslagsårene anvendes befolkningsprognosegrundlag fra Danmarks Statistik samt KL's nuværende forventninger til skatteindtægter og generelle tilskud for Tønder Kommune.
- Kompensation vedr. nettotab for ændring i dækningsafgiften er indregnet med -4,7 mio. kr. i 2025 og i overslagsårene med henholdsvis 4,9 mio. kr. i 2026, -5,0 mio. kr. i 2027 og -5,2 mio. kr. i 2028.
- Tilskud til vanskeligt stillede kommuner efter §16 er indregnet med 16,5 mio. kr. i 2025, men er ikke medregnet i overslagsårene.
- Tilskud til kommuner med vanskelige økonomiske vilkår efter §17 er indregnet med 14,7 mio. kr. i 2025 og i overslagsårene. Tilskudsbeløbet udmeldes årligt i forbindelse med statsgarantien.

Udgiftssiden

År 2025-prisniveau, mio. kr.	Budget	Overslagsår		
	2025	2026	2027	2028
Driftsudgifter				
Servicerammen	2.121,8	2.109,5	2.097,4	2.082,8
11 Erhverv	13,7	13,7	14,9	14,9
12 Beredskab	9,9	9,9	9,9	9,9
13 Administration	344,4	342,0	338,8	335,6
16 Centrale puljer	44,3	51,0	57,6	64,2
20 Befordring	40,3	39,9	39,5	39,1
21 Teknik og Ejendomme	160,1	157,3	154,6	152,0
22 Miljø og natur	17,8	17,6	17,4	17,3
24 Jordforsyning	-5,6	-5,6	-5,6	-5,6
31 Voksen/Social	221,7	219,8	218,2	216,5
37 Forebyggelse og anbringelse	146,7	145,5	143,9	142,5
41 Sundhed	33,6	33,0	31,6	31,3
42 Pleje og Omsorg	437,8	436,1	435,7	431,2
51 Kultur	28,6	28,3	28,0	27,7
52 Fritid og idræt	31,8	31,5	31,1	30,8
62 Arbejdsmarkedsrådets serviceudgifter	29,2	28,9	28,6	28,3
71 Uddannelse	357,9	351,2	343,5	340,0
72 Dagtilbud	160,1	156,5	154,4	152,8

81 Bosætning og Landdistrikter	1,4	1,4	1,4	1,4
Serviceammeløft:	19,4	19,7	21,6	21,6
Kvalitetsløft af ældreplejen i 25	3,3	3,6	5,6	5,6
Forslag til løft af det specialiserede område	8,0	8,0	8,0	8,0
Serviceløft	8,1	8,1	8,1	8,1
Kvalitetsløft af ældreplejen fra 24	0,8	0,8	0,8	0,8
Flere hænder og højere faglighed i ældreplejen omlagt til bloktilskud fra 25 (tidl tilskud efter ansøgn.)	3,4	3,4	3,4	3,4
Lov & Cirkulære	5,8	6,0	6,2	6,2
Demografi - Regulering	4,3	-1,2	-1,2	-2,0
Trepartsaftale - pulje til særlige personalegrupper	17,0	25,8	25,8	25,8
Teknisk korrektioner:	-2,9	-2,9	-2,9	-2,9
Interne timer overført til anlæg nulstilles	15,5	15,5	15,5	15,5
Vejkapital/asfaltering overføres til anlæg	-19,9	-19,9	-19,9	-19,9
Revision af vandløbsregulativer overført fra anlæg	1,5	1,5	1,5	1,5

I forhold til udgiftssiden er de væsentligste **grundforudsætninger:**

Serviceudgifter

- Aftaler mellem KL og regeringen omkring niveauet for service- og anlægsramme forventes overholdt.
- Serviceudgifterne udgør 2.120 mio. kr. den befolkningskorrigerede ramme udgør 2.132 mio. kr.
- Serviceudgifterne indeholder et løft af serviceammen på 19,4 mio. kr. samt 0,8 mio. kr. vedr. kvalitetsløft af ældreplejen fra 2024
- Tilskud til flere hænder og højere faglighed i ældreplejen er omlagt til bloktilskud fra 2025, som er beregnet til 3,4 mio. kr. årligt.
- Konsekvenser af lov- og cirkulærepakke er indarbejdet.
- Principielt er trepartsaftalerne en del af den generelle pris- og lønfremskrivning, men da lønstigningerne er et tillæg til særlige personalegrupper er de fratrukket den generelle lønfremskrivning og i stedet reserveret i en pulje.
- Der er indregnet 12,7 mio. kr. i reduktion af serviceammen i 2025, som udmøntes via prioriteringskataloget, som er drøftet og prioriteret i fagudvalgene og præsenteret på minibudgetseminaret i juni måned.
- I overslagsårene er der indarbejdet en reduktion på 0,65 % årligt. Serviceudgifterne er således tilpasset ændringen i folketallet som forudsat i den økonomiske politik.
- Genberegning af demografiregulering i 2025 samt overslagsårene 2026-2028 er indarbejdet.

Derudover er der foretaget tekniske korrektioner/flytninger mellem drift og anlæg

År 2025-prisniveau, mio. kr.	Budget	Overslagsår		
	2025	2026	2027	2028
Uden for serviceammen	154,5	154,4	154,4	154,4
36 Boligregnskab og statsref. Enkelt-sager	-29,5	-29,7	-29,7	-29,7
44 Aktivitetsbestemt medfinansiering (fastfrosset niveau)	189,3	189,3	189,3	189,3
45 Pleje og omsorg, udenfor serviceammen	-5,2	-5,2	-5,2	-5,2

Uden for serviceammen

Aktivitetsbestemt medfinansiering af sundhedsydelse er indarbejdet med det udmeldte beløb. Beløbet er nedjusteret med 1,8 mio. kr.

År 2025-prisniveau, mio. kr.	Budget	Overslagsår		
	2025	2026	2027	2028
Indkomstoverførsler	748,7	762,0	761,7	760,9
15 Borgerservice, indkomstoverførsler	32,2	32,1	31,9	31,9
19 Centrale puljer - indkomstoverførsler	0,0	0,0	0,0	0,0
33 Førtidspension, tabt arbejdsfortj. - indk.ov.f.	317,9	320,0	319,2	319,2
61 Kontante ydelser, indkomstoverførsler	354,1	360,9	361,7	361,7
63 Driftsudgifter til aktivering, indkomstoverførsler	38,2	38,2	38,2	38,2
Korrektion, jf. KL's tabeltal + korrigeret for egne skøn	6,3	10,8	10,5	9,8

Indkomstoverførsler

Indkomstoverførsler er budgetlagt med 752,7 mio. kr. i 2025. Budgettet er fastlagt på grundlag af KL's tabeltal fratrukket en befolkningskorrektion for fald i antallet af 17 – 64 årige på alle områder samt korrektion for egne lokale skøn.

Hvis kommunerne budgetlægger under aftaleniveauet som i Tønder Kommune, vil en eventuel midtvejsregulering ikke dække forskellen mellem godkendt budget og aftaleniveauet. En negativ midtvejsregulering, forventes derfor ikke fuldt ud at kunne finansieres ved reduktion i budgettet til indkomstoverførsler, og en positiv midtvejsregulering, vil ikke altid være tilstrækkelig til at dække merudgifter.

Renter og afdrag

Hovedparten af gældsporteføljen er fastforrentede lån og er således ikke særlig rentefølsom. Budgetforslaget baseres på nuværende låneportefølje og likviditet.

Der foretages en revurdering af skøn på renter i løbet af august måned som følge af ændring i likviditet og de stigende rentesatser.

Øvrige finansforskydninger

Øvrige finansforskydninger omfatter mellemværende med kirkerne. Derudover er der garantipuljer vedrørende institutioners overførsler fra regnskabsår til efterfølgende budgetår på ca. 18 mio. kr.

Der er **ikke** indregnet kommunal andel af grundkapital til kommende almene boligprojekter.